

Planski dokumenti za srednjeročno obdobje 1981 — 1985

Miha Urbanija

Krepko smo že zakorakali v drugo polovico srednjeročnega obdobja 1976—1980, v čas, ko stoji pred nami priprava planskih dokumentov za naslednje srednjeročno obdobje 1981—1985. Prav je, da pristopimo k pripravi planskih dokumentov.

Ob pripravi prvih srednjeročnih planskih dokumentov smo imeli še precej težav, saj je bilo še mnogo nejasnosti, zakon o planiranju pa je izšel šele v samem začetku srednjeročnega obdobja, to je februarja 1976. V pretečenem obdobju smo si nabrali precej izkušenj, tako da bomo pri pripravi dokumentov za naslednje srednjeročno obdobje lahko mnogo uspešnejši, čeprav še ni izšel republiški zakon o planiranju, ki naj bi prinesel tudi samo metodologijo.

Kaj lahko ugotovimo za planiranje v tekočem srednjeročnem obdobju? Mirno se

lahko strinjamo z ugotovitvijo republiške komisije, ki meni, da do sedaj nismo dosegli predvidenih rezultatov. Lahko trdimo, da je istočasno sprejemanje zakona o združenem delu in zakona o planiranju slednjega spravilo v senco, četudi je planiranje bistvena sestavina zakona o združenem delu. Na pomanjkljiv pristop k planiranju je vplivalo še mnogo drugih faktorjev, vendar pa kaže, da v praksi planiranja predvsem ni jasno, kaj naj bo vsebina smernic za plan, kaj so elementi za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljih plana, kaj sodi v plan tozda in kaj v plan delovne organizacije. To potrjujejo tudi družbeni pravobranilci samoupravljanja, ki ugotavljajo, da pogosto tudi sprejeti planski dokumenti po vsebini in po postopku pripravljani in sprejemani niso skladni z zakonom.

Z namenom, da bi osvetlili pomembnost družbenega planiranja, bomo v nadaljevanju opredelili nekaj funkcij planiranja, kot ga predvideva zakon o planiranju.

Z družbenim planiranjem zagotavljajo delovni ljudje:

- ekonomsko in družbeno kontrolo nad celoto družbene reprodukcije ter nad pogoji, sredstvi in rezultati združenega dela;
- usklajevanje odnosov v razvoju gospodarstva in družbe ter materialnih razmerij v celotni družbeni reprodukciji in v njenih posameznih delih, obvladovanje stihijskega delovanja trga in razvojnih nenakomernosti v delovnih pogojih in pridobivanju dohodka, da bi ustvarili najugodnejše pogoje za razvoj proizvodnih sil in produktivnosti dela, uveljavljali pravico do dela ter nenehno izboljševali življenjske in delovne pogoje;

- usklajevanje in usmerjanje medsebojnih družbenoekonomskih, socialnih in drugih samoupravnih odnosov in interesov delovnih ljudi, oziroma posameznih delov združenega dela.

Dohodek je temeljna kategorija planiranja, ekonomskih analiz in ocen uresničevanja planov. Zato se z družbenim planiranjem določajo vsi pogoji, ki omogočajo ustvarjanje večjega dohodka. Ti pogoji so zlasti:

- boljše izkoriščanje obstoječih in aktiviranje potencialnih pogojev dela in razvoja na osnovi spoznanj znanosti in tehnološkega napredka;

- večja delovna storilnost in dosledno izvajanje načela delitve po delu;

- boljša organizacija dela, racionalizacija dela, skladnejša prostorska razmestitev proizvodnih sil;

- racionalnejša uporaba znanja, boljša razporeditev in uporaba delovnega časa in spodbujanje novatorstva in iznajditeljstva.

- prilagajanje obsega in kakovosti proizvodov in storitev zahtevam domačega in tujega trga;

- boljše in učinkovitejše gospodarjenje z delom in sredstvi, nenehno izboljševanje in povečevanje sredstev družbene reprodukcije, varčevanje s surovinami, uporaba združenih sredstev;
- skrb za izobraževanje in izpopolnjevanje znanj in sposobnosti delavcev ter prilagajanje njihovega znanja potrebam razvoja družbenoekonomskih odnosov in tehnologije.

Naj na kratko opredelimo še pojma sočasno in kontinuirano planiranje. Da bi bilo vsem nosilcem družbenega planiranja omogočeno sočasno planiranje in medse-

bojno usklajevanje planov, uporabljamo pri planiranju načelo sočasnega, kontinuiranega in načelo celovitega planiranja.

Z načelom sočasnega planiranja mislimo to, da morajo vsi nosilci družbenega planiranja v mejah svojih pravic in dolžnosti plane sočasno pripravljati, sprejemati in med seboj usklajevati.

Z načelom kontinuiranega planiranja je mišljeno, da morajo nosilci družbenega planiranja nenehno analizirati in predvidevati svoj razvoj in vselej imeti plane in programe za ustrezno plansko obdobje. Z načelom celovitega planiranja pa je mišljeno, da morajo nosilci pri opredeljevanju politike družbenega razvoja upoštevati medsebojne soodvisnosti gospodarskih, socialnih, prostorskih in drugih vidikov družbene reprodukcije in razvoja.

Sočasno planiranje nas zavezuje, da se držimo družbeno dogovorjenih rokov in s tem omogočamo sočasno planiranje na vseh nivojih in strukturah v naši družbi.

Planski akti, njihova priprava in sprejemanje

Občinske skupščine so v skladu z zakonom o planiranju sprejele odloke o pripravi smernic in predlogov srednjeročnih planskih dokumentov. Posamezne občinske skupščine so v svojih odlokih postavile tudi roke za pripravo teh dokumentov. Po tem odloku so tozdi dolžni sprejeti sklepe o pripravi srednjeročnih planskih dokumentov, iz katerih mora biti jasno razvidno, kdo je odgovoren za pripravo in

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

do kdaj morajo biti predloženi v razpravo samoupravnim organom.

Omenjene sklepe smo že sprejeli na delavskih svetih temeljnih organizacij in na delavskem svetu delovne organizacije. Tako smo dolžni pripraviti naslednje planske dokumente in jih predložiti v javno obravnavo in v sprejem samoupravnim organom:

— osnutek smernic plana razvoja temeljnih organizacij združenega dela, delovne organizacije in elementov za pripravo samoupravnih sporazumov o osnovah plana temeljnih organizacij, delovne organizacije, dogovora o temeljih plana družbeno političnih skupnosti do 15. 5. 1979.

— osnutek samoupravnega sporazuma udeležencev samoupravnega sporazuma o temeljih plana temeljnih organizacij in delovne organizacije do 31. 5. 1980.

— osnutek plana razvoja temeljnih organizacij in delovne organizacije do 31. 5. 1980.

— predlog plana razvoja temeljnih organizacij in delovne organizacije do 31. 10. 1980.

Po sklepu izvršnega sveta skupščine mesta Ljubljane smo kot nosilci razvoja dolžni pripraviti tudi dolgoročne plane razvoja za obdobje do leta 2000. Delavski sveti so tudi že sprejeli sklepe o pripravi dolgoročnih planskih dokumentov, katerih sprejem je določen podobno kot za srednjeročne planske dokumente.

Vsebina srednjeročnih planskih aktov

Smernice za plan tozda so zasnova temeljnih ciljev in interesov delavcev, ki naj bi jih v planskem obdobju s svojo

dejavnostjo dosegli pri ustvarjanju dohodka z uresničevanjem osnovne dejavnosti ter pri razvoju drugih gospodarskih, socialnih, prostorskih in drugih pogojev dela in življenja, ki se uresničujejo v tozdu, v krajevni skupnosti, v samoupravni interesni skupnosti in v drugih oblikah združevanja dela in sredstev. V smernicah delavci določajo osnovno smer dela in razvoja, torej gospodarjenja z dohodkom v naslednjih petih letih.

Sam zakon o planiranju sicer izrecno ne določa vsebine smernic. Če pa vemo, da gre za osnovno usmeritev, lahko sklepamo, da bodo v smernicah delavci določili:

— cilje razvoja, ki jih bo tozd dosegel z dohodkom, ustvarjenim v planskem razdobju;

— razporejanje dohodka in čistega dohodka za dosego določenih ciljev (osnovni namen porabe sredstev na primer za razširjeno reprodukcijo, nove gradnje, združevanje sredstev za investiranje itd.);

— sredstva za razširjeno reprodukcijo, ki jih bo tozd zagotovil iz drugih virov (združevanje sredstev, krediti), da bi dosegel razvojne cilje;

— rezultate, ki morajo biti doseženi s poslovanjem in upravljanjem ter gospodarjenjem s sredstvi reprodukcije.

Elementi za sklepanje samoupravnih sporazumov in dogovorov o temeljih plana se sprejemajo skupaj s smernicami za plan, z njimi se opredeljujejo interesi, potrebe, naloge in okviri predvsem za obveznosti gospodarskega, socialnega in prostorskega značaja, ki jih tozd usklajuje z drugimi samoupravnimi organizacijami, skupnostmi in družbenopolitičnimi skupnostmi in ki jih sprejema s samoupravnim sporazumom o temeljih plana delovne organizacije.

V elementih samoupravnega sporazuma se določajo osnove za delo in razvoj in sicer na tistih področjih, ki jih bomo sporazumno usklajevali z delavci drugih tozdov v delovni organizaciji in ki so v njihovem skupnem interesu. Pri oblikovanju teh elementov morajo zagotoviti realizacijo ciljev in nalog, sprejetih ob združitvi tozdov v delovno organizacijo. To so na primer delitev dela med tozdi, povečanje produktivnosti, izboljšanje pogojev dela in življenja, namen združevanja dela in sredstev, kriteriji delitve skupnega dohodka in drugi.

Sprejemanje smernic srednjeročnega plana in elementov samoupravnega sporazuma o temeljih plana

S smernicami delavci zavezujejo organe upravljanja, da v srednjeročnem planu tozda in z vsakoletnimi ukrepi določijo konkretne naloge tako, da bo zagotovljeno uresničevanje temeljne usmeritve. Zaradi take vsebine sprejemajo delavci smernice za plan tozda z osebnim izjavljanjem, s 463. členom zakona o združenem delu pa je sprejemanje smernic plana kot obvezna oblika osebnega izjavljanja določen referendum. Torej se smernice plana sprejemajo z referendumom.

Elementi za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljih plana

Ti elementi prav tako določajo osnove za delo in razvoj in sicer na tistih področjih, nalogah, ki jih bodo sporazumno usklajevali delavci drugih tozdov v delovni organizaciji. Zato morajo delavci tudi elemente za sklepanje samoupravnega

sporazuma o temeljih plana delovne organizacije sprejemati z osebnim izjavljanjem in to z referendumom.

Smernice so zelo pomembne, saj morajo biti srednjeročni plani z njimi usklajeni, sicer jih samoupravni organi ne morejo sprejemati.

Na koncu naj opozorimo še na to, da priprava planskih dokumentov nikakor ni izključno delo samo strokovnih delavcev planerjev, kot največkrat preradi pojmuje. To so pomembni akti za slehernega delavca in morajo zato tudi pri pripravi teh aktov sodelovati vsi, predvsem pa individualni poslovodni organi in strokovni delavci. Plani morajo biti osnovno vodilo gospodarjenja individualnih poslovnih organov, predvsem še, če vemo, da smo s planskimi dokumenti opredelili interese vseh delavcev za optimalno gospodarjenje.

Zelo pomembno vlogo pri družbenem planiranju ima tudi sindikat, predvsem naj bi ta sprožil pobude za samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje o temeljih planov in sodeloval v sporazumevanju in dogovarjanju pri določanju osnov in meril za pridobivanje in razporejanje dohodka. Osnovna sindikalna organizacija je nosilec družbenopolitičnih aktivnosti pri planiranju v tozdu.

Glede na to, da smo sredi priprav smernic srednjeročnih planskih dokumentov, smo želeli na kratko razložiti namen in pomen teh aktov, da bi jih spoznali vsi zaposleni in da bi se v prihodnjem obdobju lahko tvorno vključevali v pripravo planov.

V eni prihodnjih števil Glasnika se bomo dotaknili srednjeročnih planov in samoupravnega sporazuma o temeljih plana. Ta dva akta moramo sprejeti do maja

In čakali smo jo in čakali...

Jasna Novljan

Samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja delovne organizacije Žito za obdobje 1976—1980 so sprejele vse temeljne organizacije. V tem planu je predvidena izgradnja nove tovarne čokolade v Lescah. Sprejeta je bila kot prioriteta investicija, za katero naj bi združevale sredstva vse temeljne organizacije.

Tako je bil investicijski program za novo tovarno izdelan že poleti 1977. Sledilo je več osnutkov sporazuma o združevanju dela in sredstev za izgradnjo. Predzadnjega je sprejelo 13 tozdov, dva sta imela pripombe in sporazum ni mogel obveljati. Kaj pravijo v Gorenjki?

Direktor Jože Vidic je v razgovoru dejal, da so delavci v Gorenjki naredili v lanskem letu pravzaprav več, kot je bilo mogoče pričakovati. Nobenih rezerv ni več, vse možnosti so izkoriščene, v pogojih, kakršni obstajajo, ne morejo nadaljevati. Stroji so že zdavnaj iztrošeni. Prepoved obratovanja s strani inšpekcij jih ne bi presenetila. Delati tako res ne more biti prijetno.

Zakaj se pravzaprav začetek gradnje toliko odlaga, tovariš direktor?

Nam v Gorenjki je nerazumljivo, zakaj. Samoupravni sporazum o temeljih plana smo vendar sprejeli. Odlaganje pomeni torej neizpolnjevanje plana, za kar bi moral biti kdo odgovoren. In samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev v tozd Gorenjko je podpisala večina tozdov. Zdaj je pripravljen nov predlog, po katerem pa bo Gorenjka težko speljala investicijo.

Kaj pomeni odlašanje?

To pomeni, da bo investicija bistveno dražja. Da je vprašanje, če jo bomo sploh lahko začeli, oziroma zdržali, saj bo naša

Stara tovarna čokolade

Prostor pred skladiščem za novo Gorenjko

Delavke, ki iz modelov stresajo ohlajeno čokolado, so samo vzdihnile, ko sem jih povprašala, kaj se bo zanje spremenilo z novo tovarno. Anica Pristov, Ivanka Jakopič in Milena Petrovič preložijo na dan kar dve toni čokolade. Po njihovih dobrih postavah jim ne bi prisodila tako težaškega dela, ki se ga noče lotiti noben moški, češ da je pretežko. Prav take količine na drugi strani delavke zlagajo v hladni prostor. Kako pa one zdržijo ropot, mi ni jasno. Nosijo sicer naušnike, a veseeno mora biti strašno zoprno. Tudi njihov komentar o izgradnji nove tovarne je bil samo skomig z rameni.

temeljna organizacija povečane obveznosti težko sprejela. Nezadovoljstva delavcev in njihovih delovnih pogojev raje ne omenjam. In seveda dejstva, da je bila ta investicija že leta 1976 sprejeta kot skupna in prednostna, ne smem zamenjariti.

Kaj bi še dodali k temu?

Dodal bi, da dobiva zadeva politične dimenzije. Ne gre namreč le za temeljno organizacijo Gorenjka, gre za celotno Žito, za zadevo skupnega pomena.

Delavcem v Gorenjki se zdi torej nova tovarna čokolade že kot iluzija, ki ji ne verjamejo več popolnoma. Sprašujejo se, kdo bo sploh lahko še prevzel odgovornost za uresničitev načrta.

Lizike iz Šumija

Marko Černetič

Televizijski Kojak nas je spet spomnil na pozabljene lizike. Zanimanje je postalo tolikšno, da smo se v Šumiju s pomočjo raziskav strokovnjakov v TOZD Razvoj inženiring odločili za dopolnitev programa v proizvodnji bonbonov s tem novim izdelkom. Pred več leti smo lizike sicer že delali, a smo jih iz različnih vzrokov prenehali.

Pri odločanju za nov izdelek smo morali upoštevati položaj na jugoslovanskem tržišču in potrebne količine. Ugotovili smo, da moramo kupiti sodobno linijo, ki je avtomatizirana in ima veliko proizvodno zmogljivost. Po preudarku smo nabavili linijo Aquarius nizozemskega proizvajalca. Montirali smo jo v lanskem septembru, obratovati pa je začela konec letošnjega januarja in od tedaj proizvodnja nemoteno teče.

Za lizike uporabljamo izkuhano bonbonsko maso, ki je osnova tudi za mnoge bonbone iz Šumijeve sladke kolekcije. Masa je po potrebi aromirana in obarvana. V stroju se oblikuje in v tej fazi ji vtisnemo

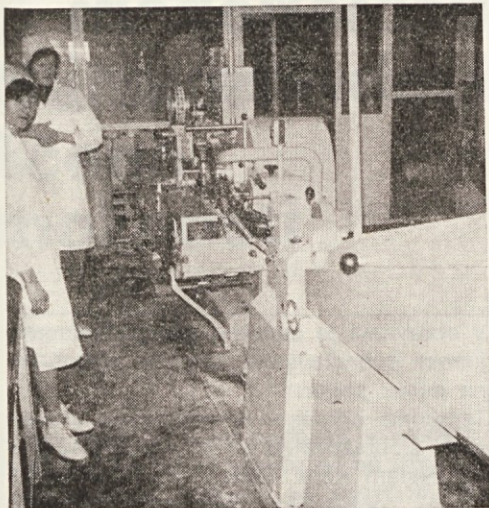
(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

tudi palčko iz plastične mase. V nekaterih državah uporabljajo palčke iz trdo zvitega papirja. Oblikovane lizike s palčko zavijejo v celofan, nato se na hladilnem traku ohlajajo, da postanejo trde in so pripravljene za zlaganje v prodajne zavoje in za skladiščenje.

Vodja stroja Slavka Jarčeva pravi takole:

»Ko sem zvedela, da bom delala na tem novem stroju, mi je bilo všeč in sem se z veseljem pripravila. Po dveh ali treh dneh dela pa sem bila kar malo razoča-

Stroj upravlja Slavka Jarčeva

rana, stroj namreč lizik ni dobro zavijal in ohladil. Bilo je preveč odpadkov. Po drugem obisku monterja iz Nizozemske je stvar v redu. Zadovoljna sem in stroj se mi je kar priljubil. Monter, s katerim se nisem mogla oziroma znala pogovarjati, mi je delo na stroju in čiščenje zelo razumljivo pokazal.

Stroj je moderen in tako veliko lizik naredi, da se bojim, da ne bomo mogli vseh prodati. Upam, da bomo kmalu lahko izboljšali način zavijanja v zloženke, kajti sedanjí način nas ovira pri delu.«

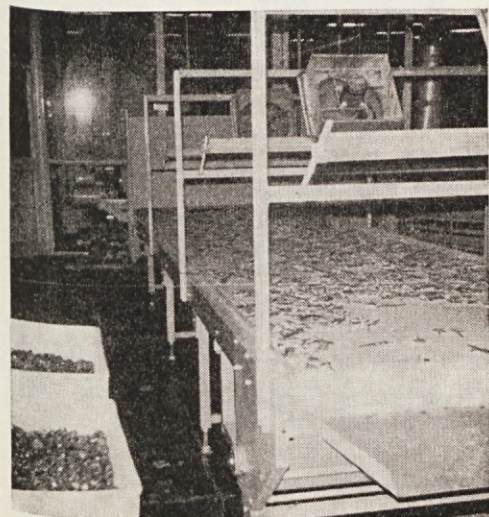
Kakšno perspektivo v proizvodnji in prodaji ima novi izdelek, je povedal direktor temeljne organizacije Šumi, Janez Železnikar:

»Po daljšem času je postala lizika spet silno iskana reč. Naše proizvodne zmogljivosti so zelo velike, saj na dan naredimo 108 000 lizik ali 2 milijona na mesec, kar naj bi zadostovalo za povpraševanje na domačem tržišču. Z večizmenskim delom bi lahko naredili še več in lizike izvažali, nekaj inozemskih partnerjev se je že zanimalo zanje. Preko zunanjetrgovinske službe se dogovarjamo za možnosti izvoza.

Nova linija za lizike je veljala 2 500 000 dinarjev. Ob planirani proizvodnji se bo investicija zelo hitro izplačala. Vrednostno to pomeni znaten porast družbenega proizvoda.

Začetne proizvodne težave so več ali manj normalne. Problem imamo še vedno z nabavo embalaže. Od proizvajalcev dobivamo premalo celofana, razen tega je zelo različne kakovosti. Precej problemov je tudi s tiskom na embalaži. Najvažnejše pa je mnenje trgovcev in potrošnikov, da je naša lizika najboljša.«

Našemu novemu izdelku želimo srečno pot do veselih mladih potrošnikov.

Izdelamo 2 milijona lizik na mesec

Nič nas ne sme presenetiti

Ivan Vesič

60 let od ustanovitve Zveze komunistov Jugoslavije, združenih sindikatov in SKOJ bomo najprimerneje počastili delovno. Tako je svet za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije v začetku letošnjega leta sklenil, da organizira vsesplošno družbeno akcijo pod geslom Nič nas ne sme presenetiti.

Osnovni smoter akcije je v krepitvi, usposabljanju in preverjanju obrambne in varnostne pripravljenosti delovnih ljudi in občanov. S svojo politično mobilizacijsko noto pa bo prispevala k poglobljanju zasnov splošnega ljudskega odpora, varovanju življenjskih in delovnih razmer ter organiziranju v družbeni samozaščiti. Delovni človek mora postati nosilec pravic in odgovornosti tudi pri obrambi in zaščiti svojega družbenoekonomskega položaja. Nosilci akcije so organizacije SZDL z dru-

gimi družbenopolitičnimi organizacijami na vseh ravneh, v temeljnih organizacijah združenega dela pa so za izvedbo posebej odgovorne organizacije sindikatov in mladine.

V Živilskem kombinatu Žito se v akcijo vključujejo tudi enote civilne zaščite. Štab civilne zaščite je že izdelal programe dela in akcij za leto, kar kaže, da smo se zavestno lotili uresničevanja sprejetih programov.

Za vse temeljne organizacije na šmartinski 154 smo uredili prostore za shranjevanje opreme in za dopolnilni pouk. Gasilski vod ima za vsakega gasilca točno določeno mesto, oštevilčeno in opremljeno z vso predpisano opremo. Pri dopolnilnem pouku so se gasilci učili različnih načinov gašenja. Nabavili smo 9 metrov visoke lestve, tako da lahko gasijo tudi požare na večjih višinah. Gasilski vod nam predstavlja močno udarno enoto, saj so že skoraj vsi položili izpite za gasilce, med njimi so tudi gasilski podčastniki, ki s svojim znanjem krepijo delo enote tudi na strokovnem področju.

Največ zaslug za urejene prostore in usposabljanje gasilcev imata nedvomno Janez Lenasi, sodelavec za požarno varnost iz službe za varstvo pri delu in Marjan Rot, komandir voda. Vsi v vodu se trudijo, da bi bili za akcije pripravljeni, da jih ne bi nič presenetilo.

Vod za nudenje prve medicinske pomoči je strokovno usposobljen. V marcu so vsi člani tega voda opravili dvanajsturni dopolnilni praktični pouk, ki ga je vodil

zdravnik. Tako bomo poslali na občinsko tekmovanje namesto dveh kar štiri ekipe. Pri praktičnem pouku obvezovanja, nege in ostalih veščin nudenja prve pomoči so bile obveznice civilne zaščite izredno prizadevne. Enote med seboj dobro sodelujejo, saj brez tega ne bi bile uspešne. Delavci v enotah tudi v vsakodnevem delu sodelujejo s svojim znanjem. V silos in skladišče se ne da brez maske, če je treba ukrepati. Nudenje prve medicinske pomoči v primeru nesreč pri delu, delavkam enote prve pomoči ne pomeni nobenih težav.

Štab civilne zaščite je izpopolnil vse enote civilne zaščite z obvezniki. Na novo je sestavljena enota za zaklonišča, ki bo skrbela za red v zakloniščih, za opremo zaklonišča in za zatemnjevanje.

Enota za zveze, to so kurirji, je močno okrepljena in na novo formirana, kar nam zagotavlja, da se bomo v primeru napada ali nesreče zbrali v najkrajšem času in bomo sposobni za akcijo. Kurirji bodo med letom večkrat imeli vajo in pozivali vse člane civilne zaščite.

Po programu štaba civilne zaščite bodo organizirane vaje vseh enot za primere različnih načinov napada na Žitove objekte ali nesreče.

Štab civilne zaščite opozarja vodstva vseh temeljnih organizacij na šmartinski 154, da bomo morali letos začeti izvajati odlok izvršnega sveta SR Slovenije o nabavi minimuma obveznih sredstev za RBK zaščito. Kaj bo treba kupiti, bodo temeljne organizacije seznanjene z dopisom.

Gasilski vod nam pomeni močno udarno enoto

Po čem so počitnice v Žitovih domovih

Čas, ko so se sestali predsedniki vseh osnovnih sindikalnih organizacij, je sam narekoval najvažnejše teme, to so akcija o zaključnih računih, akcija Nič nas ne sme presenetiti ter problematika počitniških domov.

Najprej pa so se sindikalisti enoglasno odločili, da bomo za odstranjevanje posledic potresa v črnogorskem primorju namenili vrednost enodnevnega zaslužka. O poteku akcije o zaključnih računih so poročali predsedniki osnovnih sindikalnih organizacij. Vsi so menili, da smo vsekakor izboljšali postopek sprejemanja zaključnih računov, da je pri tem aktivno sodelovalo veliko delavcev z zanimanjem in da so podatki iz skupnih služb prihajali v temeljne organizacije pravočasno. Kljub vsemu so bili to le prvi koraki in namen akcije ni še v celoti dosežen. Sa-

me številke delavcem povedo premalo, potrebni so komentarji in primerjave podatkov. Pri tem morajo sodelovati vse družbenopolitične organizacije s svojo široko politično akcijo. Tudi sprejemanju planov morajo v bodoče posvetiti veliko večji pomen in temeljito delovanje. Ob periodičnih obračunih bodo najbrž še težave, vendar moramo do konca leta delavce še boljše in celoviteje obveščati o gospodarjenju in poslovanju ter doseči višjo stopnjo ažurnosti.

Konferenca osnovnih sindikalnih organizacij se je tudi odločila za ceno oskrbnega dne v žitovih počitniških domovih:

delavec, zaposlen v ŽK ŽITO in upokoјenci	110 din
družinski član, nezaposlen	110 din
družinski član, zaposlen	140 din
otrok od 2 do 10 let	55 din
tuji gost	185 din

za otroke 2—10 let se plača 50 % polne cene

prenočišče za delavce in upokoјence ŽK ŽITO	35 din
prenočišče za tuje goste	60 din

Za otroka do dveh let starosti se ne plačuje penziona.

Cene posameznih obrokov v počitniških domovih (Milan Selan Dramalj, Zatišje

Bašanija in Mali Lošinj, Ukanc Bohinjski bodo sledeče:

	domači gost	tuji gost
zajtrk	20 din	20 din
kosilo	40 din	70 din
večerja	30 din	50 din

Za družinskega člana se smatrajo zakonec in otroci.

Sezona v počitniških domovih na morju traja od 10. 6. do 10. 9. 1979. V predsezoni in posezoni bo cena penzijskih storitev enaka, kot je bila v letu 1978, to je:

delavec in upokoјenci ŽK ŽITO	90 din
družinski član, nezaposlen	90 din
družinski član, zaposlen	120 din
otrok od 2 do 10 let	45 din
tuji gost	160 din

Predsednike osnovnih sindikalnih organizacij je Andrej Ravnikar opozoril na njihovo odgovornost za potek družbenopolitične akcije Nič nas ne sme presenetiti. Podal je tudi smernice za delovni program v tej akciji.

Sindikalna konferenca je zaradi poteka mandata razrešila dosedanjega predsednika rekreacijskega aktiva Žito Jožeta Šefmana in upravni odbor. Za naslednje obdobje je imenovala novega predsednika aktiva Stanislava Pohlevna, direktorja splošnega sektorja DSSS.

Izkoristimo pridobljeno znanje

Gregor Breznik

Občinski svet zveze sindikatov Moste-Polje je organiziral 28., 29. in 30. marca 1979 seminar za člane izvršnih odborov osnovnih sindikalnih organizacij.

Družbena vloga sindikata terja, da se predvsem v osnovnih organizacijah dogovarjamo, na kakšen način bomo uresničili zastavljene cilje in naloge, to je utrjevanje samoupravnega položaja delavcev v združenem delu.

Sindikat deluje za čim večje vključevanje delavcev v politični sistem, da delavci čim bolj neposredno uresničujejo svojo ekonomsko in politično oblast. Sindikat zagotavlja uveljavljanje delavcev pri sprejemanju sklepov samoupravnih organov. V ospredju politične usmeritve sindikatov je uresničevanje samoupravnih odnosov, zagotavljanje enakopravnosti delavcev pri združevanju dela in sredstev, pridobivanju in delitvi dohodka in življenjskih razmer delavcev, njihovo vsestransko izobraževanje, uresničevanje načel socialistične solidarnosti. Vse to pa zahteva izpopolnjeno organiziranost in metode dela, položaj in vlogo osnovne sindikalne organizacije. Ne smemo pozabiti, da so osnovne organizacije temelj za usklajevanje in oblikovanje stališč v enotni zvezi sindikatov. Vsebinska boja za nove družbenoekonomske odnose na področju pridobivanja in razporejanja dohodka je predvsem v tem, da bi uresničili ustavne in zakonske cilje, ki opredeljujejo delavca kot ustvarjalca dohodka in kot subjekt, ki samoupravno odloča o vseh pogojih pridobivanja dohodka ter tudi o njegovem razporejanju. Ni dvoma, da bo ta boj dolg. Spremeniti bo potrebno miselnost posameznikov, da še odločajo v imenu delavcev ter izbojevati bitko za večjo produktivnost dela. Sprejeti pa moramo tudi dejstvo, da bomo morali preskromen družbeni kapital še razporejati tudi administrativno, dokler bomo na relativno nizki razvojni stopnji.

Menim, da je seminar zelo uspel in da so slušatelji v bogatem programu in ob strokovnosti predavateljev pridobili veliko znanja. Upam, da ga bodo tudi uporabili pri svojem delu.

Kam na dopust?

Dopustniška sezona se začne. Žitovi počitniški domovi se uradno odpirajo 10. junija in sezona traja do 10. septembra.

Izbiramo lahko bivanje na morju v Dramlju, Bašaniji ali na Malem Lošnju, če pa nam je bolj pri srcu kopno, se odločimo za Bohinj. Pokljuka, ki je bila vabljava predvsem za gobarje, letos ne pride več v poštev, ker so dom na osnovi mnjenja strokovne komisije in sklepa delavskega sveta delovne organizacije zaradi dotrajanosti zaprli.

Cene so seveda nekoliko višje od lanskih z ozirom na splošno povišanje življenjskih stroškov, vendar pa z regresom obeh zakonov za štiričlansko družino stroške za prenočišče in hrano lahko pokrijemo. V lanskem letu je v počitniškem domu Milan Selan v Dramlju letovalo 1048 oseb, v počitniškem domu Zatišje v Bašaniji 147 oseb, v Bohinju je del počitnic

preživelo 393 oseb, na Pokljuki pa 232. Skupaj je torej usluge naših počitniških domov koristilo 1820 oseb, od teh 1304 delavci, upokoenci Žita in tisti, ki so odšli na preventivno zdravljenje; tujih je bilo 516.

Vsako leto so težave z razporeditvijo dopustnikov v juliju in avgustu, ko bi vsi radi šli na morje. Še vedno je malo tistih, ki vedo, da je na morju zelo prijetno tudi junija in septembra.

Največ težav pa povzročajo nenadne odpovedi in spremembe datuma letovanja. Sobe tako ostajajo prazne, interesenti za dopust pa se ne morejo zvrstiti. Da bi se temu izognili, bo moral prosilec ob prejemu odločbe o razporedu letovanja vplačati akontacijo v višini cene nočitve za čas letovanja. Če delavec iz objektivnih razlogov ne more letovati v odobrenem

času, mora o tem obvestiti službo za družbeni standard najmanj 7 dni pred začetkom letovanja. Delavcu, ki odpove dopustovanje zadnjih 7 dni, se vrne polovica vplačane akontacije, sicer pa se akontacija zadrži v celoti.

Ljubitelji poključke pokrajine in Žitove Kajžice bo zanimala usoda tega doma. Dom je dotrajan in docela neprimeren za bivanje. Adaptacija ne bi bila rentabilna in ne bi pomenila trajnejše rešitve. Delavski svet delovne organizacije je že razpravljal o izgradnji novega doma, vendar predlog tak kot je bil predložen, ni bil v celoti sprejet. Tudi sindikalna konferenca je razpravljala o tem in podprla odločitev za nov dom na Pokljuki, do tedaj pa naj bi se kljub vsemu proučile vse možnosti za usposobitev dosedanjega za letovanje.

Priljubljena kajžica ni več primerna za bivanje

Ukanc v Bohinju vabi

Šumijevci hodimo v gledališče

Toljen Grafenauer

Z Žitovimi vstopnicami priti v gledališče nekaj časa ni bilo prav lahko.

Ko so me predlanskim poleti zadolžili naj za naše delavce preskrbim nekaj abonmajske kart za Mestno gledališče in Dramo, sem spoznal, kako znamo pri nas v Žitu nekatere drobne stvari zaviti v temo. Rekli so mi samo, pojdi na upravo in dobil boš nekaj abonmajev. Šel sem, a kart nisem dobil. Tovariš... jih ima v predalu, njega pa ni več pri nas. Prišlo je novo leto in zvedeli smo, da abonmajske karte sicer so, a so spet

ostale v predalu, kajti tovariša... več mesecev ni bilo v službi.

Karte za kulturne, športne in druge prireditve je kombinat vse do lani naročal in plačeval kot Živilski kombinat Žito iz združenih sredstev za družbenopolitično propagando.

Kart je bilo precej, vedeli smo kdo je zanje zadolžen in kdo jih bo razdelil po tozdih, a večina kart vseeno ni prišla do tistih, za katere so bile namenjene. Vstopnice pa, ki so do uporabnikov le prišle, so bile slabo izkoriščene.

Za nas v Šumiju vem, da smo v letih 1976 in 1977 dobili po dva abonmajska sedeža v Mestnem gledališču in v Drami, kar pa je bilo mnogo premalo. Dogovorjeno je bilo, da bo možno dodatne karte dvigniti za vsako predstavo posebej, a dobiti jih je bilo, kot najti iglo v senu. Zato smo se za leto 1978 odločili, da bomo karte naročali kot TOZD Šumi in jih plačevali iz sklada skupne porabe iz postavke za kulturo. Tej odločitvi je botrovalo tudi zmanjšanje sredstev za družbenopolitično propagando.

V letu 1978 imajo naši delavci na razpolago 5 sedežev v Drami in 6 sedežev v Mestnem gledališču in do danes so bile

vse predstave skoraj stoodstotno obiskane. Obvestila o predstavah pridejo za vsako predstavo nekaj dni poprej posebej na TOZD.

Obvestilo damo na oglasno desko, tovarišica Mazijeva pa je zadolžena, da karte razdeli in vsakogar, ki je karte prevzel, vpiše v poseben zvezek, da imamo evidenco, kje karte so in kje jih iskati, če ne najdejo poti nazaj.

Tak postopek se je dobro obnesel, pripomb ni, karte pa so dobro izkoriščene.

Zakon o usmerjenem izobraževanju

Neva Jurišič

V obravnavi je osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju. Snov je razdeljena na deset poglavij.

Temeljne odločbe opredeljujejo usmerjeno izobraževanje in njegov položaj v združenem delu. Bistvenega pomena je zlasti opredelitev izhodišč, družbenih vzgojnoizobraževalnih smotrov in nalog ter način uresničevanja posebnega družbenega interesa na področju usmerjenega izobraževanja.

V drugem poglavju se določajo temeljni družbenoekonomski odnosi na področju vzgoje in izobraževanja oz. usmerjenega izobraževanja. Te odnose delavci urejajo s samoupravnimi sporazumi tako, da je delavcem v temeljnih organizacijah zagotovljena pravica v celoti odločati o svojem dohodku, delavcem na področju vzgoje in izobraževanja pa enak družbenoekonomski položaj.

Osnutek zlasti opredeljuje programe vzgojnoizobraževalnih storitev in njihovo sestavo, elemente cen in nekatere druge pogoje svobodne menjave dela z namenom, da bi pospeševal samoupravno sporazumevanje med uporabniki in izvajalci izobraževalne dejavnosti. Poleg tega opredeljuje svobodno menjavo dela med uporabniki in izvajalci in njeno uresničevanje neposredno ter v okviru izobraževalnih skupnosti. Določa obveznosti temeljnih organizacij za planiranje izobraževalnih in kadrovskih potreb in izobraževalne dejavnosti.

Osnutek nalaga temeljnim organizacijam, da s samoupravnimi splošnimi akti urejajo pravice in obveznosti delavca, ki se izobražuje, zlasti pravico do odsotnosti z dela, pravico do nadomestila osebnega dohodka in pravico do primernih delovnih pogojev za uspešno izobraževanje.

Posebno poglavje obsega programsko strukturo usmerjenega izobraževanja in organizacije vzgojnoizobraževalnega dela. Osnutek podrobno opredeljuje vzgojnoizobraževalne programe kot temeljno sestavino usmerjenega izobraževanja.

Osnutek zakona določa splošne pogoje za vključitev v izobraževanje po vzgojnoizobraževalnih programih. V zvezi s tem osnutek uvaja kot splošen pogoj za vključitev v visoko izobraževanje tudi uspešno opravljen nadaljevalni izpit in delovne izkušnje.

Določbe o upravljanju izobraževalnih organizacij urejajo soodločanje delegatov delavcev, učencev oz. študentov in staršev ter uporabnikov v svetu izobraževalne organizacije in način delegiranja v svet. Posebej določa zadeve, o katerih enakopravno soodločajo delegati uporabnikov. Osnutek predvideva enak način in postopek imenovanja individualnega ali kolegijskega poslovodnega organa, kot ga določa zakon o združenem delu, pri čemer se poseben družbeni interes zagotavlja prek razpisne komisije in soodločanje delegatov uporabnikov v svetu izobraževalne organizacije. Hkrati pa osnutek vsebuje varianto, s katero je predviden poseben način imenovanja individualnega

(Nadaljevanje na 5. strani)

(Nadaljevanje s 4. strani)

ali kolegijskega poslovnega organa, s katerim se prevzema ureditev po sedanjem zakonu o visokem šolstvu. Osnutek zakona ureja tudi pravice in obveznosti učencev, študentov in drugih udeležencev izobraževanja ter vpis v izobraževanje. Prav tako ureja položaj delavcev v usmerjenem izobraževanju ter določa posebne pogoje za opravljanje vzgojnoizobraževalnega dela, ureja položaj pripravnikov in opravljanje strokovnega izpita, strokovno izpopolnjevanje ter preverjanje uspešnosti dela učiteljev, sodelavcev in vzgojiteljev.

Neizkoriščene možnosti

Ratko Podlogar

S tem člankom želim prebuditi mladinski aktiv našega tozda. Morda mi bo uspelo, morda tudi ne, a vendar naj opozorim na nekatere stvari, ki so bistvenega pomena.

Druženopolitične organizacije, med katere sodi tudi zveza socialistične mladine, morajo biti zastopane v sleherni delovni skupini. Tako nekako veli ustava pa tudi zakon o združenem delu daje mladinskim organizacijam velik poudarek. Besed našega tovariša Tita o vlogi mladine niti ne omenjam. Pred leti smo torej tudi pri nas ustanovili osnovno organizacijo ZSM. Zbralo se nas je kakšnih 40 mladincev, v katerih je z obraza sijala želja po aktivnem delovanju.

Ob strani so nam bili vsi forumi našega tozda s tovarišem direktorjem na čelu, ki je bojda dal celo pobudo za ustanovitev osnovne organizacije. Jasno smo se dogovorili, kaj in kako bomo delali, od vsega pa smo sila malo uresničili. Zato smo nekateri člani (sam sem član od vsega začetka) nezadovoljni. Če se stvar ne bo premaknila z mrtve točke, bomo tisti, ki bi radi delali, prisiljeni poiskati svoj prostor zunaj tozda v krajevni skupnosti.

Malo smo naredili doslej. Organizirali smo nekaj delovnih akcij pri nas in se udeležili občinskih in zveznih. Sodelovali smo na nekaj simpozijih in seminarjih. To je vse. Ker smo mlad kolektiv, smo številčno še kar zastopani v samoupravnih organih, s čim drugim se ne moremo pohvaliti. To pa je odločno premalo, če pomislimo, koliko je možnosti in želja, potrebe in ambicij.

Kaj je z našo osnovno organizacijo v tem trenutku, ne morem reči nič določnega, zato naj mi ne bi zamerili, če morda ne bom čisto natančen. Bo pa držalo, da zaključnega poročila o delovanju v letu 1978 še ni od nikoder, program za letos še ni videl belega dne pa tudi sestanka letos še nismo imeli.

Sprašujem se, kdo je odgovoren za takšno stanje? Kako je drugod? Po dejstvih in odnosu, kakršnega so mladinci iz Žita pokazali takrat, ko se niso (čeprav so se prijavi) udeležili kviza, katerega organizatorji smo bili mi, sklepam, da se s podobnimi težavami srečujete tudi v drugih mladinskih organizacijah v kombinatu. Če se motim, sem samo vesel.

Pričakujem odziv mladincev v drugih tozdih, saj me zanima, s kakšnimi težavami se srečujete drugje, kakšne izkušnje pri delu imate in bi nam koristile. Primite za pero in pišite v Glasnik. Skrivati težave, s katerimi se srečujemo vsi, je nesmiselno. Predvsem pa naj nas uspešnejše mladinske organizacije seznanjajo s svojimi uspehi ter nam pomagajo. Nam in drugim.

Tatjana Kisovec

Brigite Majetičeve ne bi prebrodila začetniških težav. Povem vam, da sem imela za vodenje prvega sestanka napisano celo »Lepo vas pozdravljam«. Zdagre laže. Kljub vsemu pa mi delo sekretarke predstavlja veliko obremenitev pri delu in v mojem prostem času. Toliko sestankov je, katerim moram prisostvovati, na katere se moram pripraviti, na katerih moram tudi kaj reči.

Se vam zdi, da imajo druženopolitične organizacije v vašem tozdu tako vlogo, kot jim gre?

Malo moram pograjati mladinsko organizacijo, ki bi vsekakor lahko dala več

Samo sedemkrat v letu so vrata slaščičarne Vrba zaprta

Kako ste zadovoljni pri delu, Tatjana?

Zadovoljna sem. S sodelavkami, vseh nas je deset, se trudimo, da bi delale dobro, da bi bile ljubezne.

Ali vam to uspe?

Še kar. Naš mesečni promet, ki je od 60 do 80 starih milijonov, to potrjuje. Toliko po moje ne dosežejo v Radovljici v nobeni drugi slaščičarni. Tudi to, da prihaja precej stalnih gostov, pomeni, da se pri nas dobro počutijo in da so dobro postreženi. Pa tudi me jih pogrešamo, če jih kakšen dan ni.

Vi ste tudi sekretarka osnovne organizacije ZK v TOZD Triglav, kajne?

Da, že drugo mandatno dobo. Sprva je bilo zelo težko. Brez pomoči tovarišice

od sebe. Kritiko zaslužijo tudi nekateri delegati v samoupravnih organih, ki se ne zavedajo svojih odgovornosti in dolžnosti. Včasih se mi prav zamalo zdi, ko niti na sestanek ne pridejo, pa nas je potem tam več drugih povabljenih kot delegatov.

Kako pa sodelujete še z drugim Žitovim tozdom v Lescah?

Dobro. Tudi nas skrbi odlašanje z gradnjo nove tovarne čokolade. Delavci v Gorenjki niso v zavirljivem položaju. Res ne razumem, da tako številni in dolgotrajni dogovori ne prinesejo nobenega zaključka. Tatjana Kisovec so klicale dolžnosti, predvsem pa so čakali sladkosnedni in žejni gostje. Ti pa v slaščičarni Vrba niso vajeni čakati. Morali sva se posloviti.

Čakamo, da po traku pride pečeno testo

Najbolj znan izdelek v temeljni organizaciji Triglav so rolade

Na torte v radovljiško Vrbo

Jasna Novljan

V Radovljici malo pred avtobusno postajo je težko zgrešiti slaščičarno Vrba, ki je del temeljne organizacije združenega dela Triglav v Lescah. Posebno dobrodošla lastnost slaščičarne je ta, da se lahko posladkate v njej in si privoščite požirek v petek in svetek. Ne poznajo nedeljskega počitka, toliko manj sobotnega. Samo sedem dni v letu imajo zaprto, še od tega porabijo en dan za inventuro. Tatjana Kisovec je že pet let prodajalka v tej slaščičarni. Pravzaprav streže gostom za pultom in pri mizah.

Slavja v službi

Gregor Breznik

Dolg je seznam dogodkov in posebnih dni v posameznikovem življenju, ki jih je treba proslaviti kot se »spodobi«. Nekdo je dobil sina, drugi stanovanje, tretji je opravil kakšen izpit, četrti ima rojstni dan...

Tako pomembne stvari pa je treba praznovati in jih primerno zaliti. In ker vemo, da človek preživi tretjino dneva na delu, je največ možnosti, da proslavljamo prav tam.

Ponavadi se začne slavje že kar v zgodnjih urah delovnika, le način je različen, glede na možnosti pač. Delavec pri stroju povabi najbližje sodelavce na požirek kar stojte, ob tem udeleženci budno pa-

zijo, da jih ne bi zalotil kakšen nebodiga-treba. Po pisarnah si lahko privoščijo več. Prinesejo kozarce, lepo naložene sendviče, slaščice. Med slavljem urejajo najnужnejše zadeve. Ljudje, ki prihajajo od zunaj, jih niti ne motijo in se tudi sami ne jezijo. Le kako bi se, saj gre za interni praznik.

Kakšna pa je delovna bilanca ta dan? Rezultati niso omembe vredni. Tudi tovariške vezi naslednji dan niso trdnjše. Bolj pogosto je, da prepri zaradi prevelike količine maliganov na takih slavljih rode dolgotrajno nerazumevanje.

Če že moramo vse proslaviti, prav, a ne med delovnim časom. Zakaj ne bi povabili najbližjih delovnih tovarišev na zakusko po delu? Zelo redko se kdo odloči za to. Slavja v službi imajo še eno slabo stran. Vedno jih je nekaj užaljenih, ker niso mogli biti zraven zaradi delovnih obveznostih ali ker jih ni nihče povabil. Posledica pa je očitek, da se nekateri lahko zabavajo, drugi morajo pa delati.

Zasebna slavja v kolektivu imajo smisel le tedaj, če utrjujejo medosebne odnose in zblizujejo sodelavce in če imajo vsi enake možnosti, seveda izven delovnega časa. Samo in samo tedaj.

Sindikat to smo mi

Sabina Glavan

Besedo sindikat pišemo in izgovarjamo zelo pogosto, a to še ne pomeni, da v celoti poznamo njeno vsebino.

Sindikat — to besedo uporabljamo za poimenovanje najrazličnejših oblik sindikalne organiziranosti in delovanja. O sindikatu govorimo, kadar imamo v mislih osnovno sindikalno organizacijo ali konferenco osnovnih organizacij.

Sindikat pravimo tudi, ko mislimo na občinske, republiške ali zvezne organizacije delavcev za posamezne dejavnosti, ko mislimo zvezo sindikatov v občini, republiki in v Jugoslaviji. Tudi posamezne sindikalne organe pogosto poimenujemo kar z besedo sindikat.

Taka splošna raba pa lahko povzroči tudi zmedo. Če je na primer neka sindikalna komisija v občini sprejela tako stališče, to še ni stališče sindikata. Zato bi bilo dobro, da bi vedno natančno povedali, katera sindikalna organizacija ali kateri sindikalni svet je kaj sklenil, ukrenil ali opustil.

Tudi besedo sindikalist rabimo večkrat napačno. Sindikalist je v pravem pomenu besede zagovornik sindikalizma, to je revizionistične smeri, ki se je v delavskem gibanju pojavila v začetku našega stoletja. Sindikalizem zavrača potrebo po politični partiji in političnih akcijah, odreja nujnost revolucionarnega nastanka proletarske države, češ da je edina pravilna oblika razrednega boja ekonomski boj s pomočjo stavk in podobnih akcij, organiziranih v sindikatu.

V Jugoslaviji smo delavci združeni v sindikate in v zvezo sindikatov, da bi združeni čim uspešneje uresničevali svoje razredne interese in pod idejnopolitičnim vodstvom zveze komunistov Jugoslavije učinkovito zagotavljali svojo oblast nad razmerami, sredstvi in sadovi svojega dela ter vplivali v vseh družbenih zadevah.

Kdo je član sindikata?

Član sindikata je lahko vsak delavec, ki dela v združenem delu. Članstvo je prostovoljno, delavec se sam odloči za to v osnovni sindikalni organizaciji. Navadno je izjava o pristopu pismena. Skoraj ni delavca, ki ne bi hotel biti član sindikata, saj je to pač organizacija delavcev za uresničevanje njihovih interesov. Člani ostanejo tudi začasno nezaposleni delavci, delavci, ki služijo vojaški rok in lahko tudi upokojeni delavci.

Članstvo v sindikatu preneha z izstopom ali s črtanjem, če član krši statutarna določila, če grobo krši družbene norme ali če kljub opominu več kot pol leta zaporedoma ne plača članarine.

Delo sindikalnih skupin

Toljen Grafenauer

Pred seboj imam akcijski program osnovne sindikalne organizacije v temeljni organizaciji združenega dela Šumi za leto 1978. Primerjam ga s tistim, kar smo v resnici storili.

Večina našega dela je bila oprta na nadaljnje uresničevanje zakona o združenem delu. Zelo aktivno in konkretno smo sodelovali pri oblikovanju in sprejemanju samoupravnih aktov in pri spremembah

in dopolnitvah že sprejetih sporazumov. Ob teh razpravah je zaživelo delo po sindikalnih skupinah. Uspelo nam je posredovati informacije res tistim, katerim so bile namenjene in smo od njih prejeli nazaj povratne informacije, pripombe, predloge.

Med najpomembnejšimi nalogami za leto je vsekakor izobraževanje članov izvršnih odborov osnovnih sindikalnih organizacij, delegatov v različnih komisijah in samoupravnih organih, da bodo poučeni o svojih nalogah, obveznostih in pravicah.

Veliko smo se zadrževali ob problematiki osebnih dohodkov, ki še zdaj ni najbolj rešena. Trudili se bomo to izboljšati v letu 1979. Delavci so z zanimanjem sodelovali v razpravah o gospodarjenju,

produktivnosti, delovni disciplini in organizaciji dela na zbora in raznih drugih sestankih. Da smo pravilno tudi ukrepali, nam potrjuje dober končni rezultat. Prav gotovo smo lahko zadovoljni s strokovnim izobraževanjem. Manj uspešni smo bili pri družbenopolitičnem izobraževanju.

V proces kadrovanja in obveščanja se je sindikat vključeval zelo učinkovito, prav tako smo izvršili delovni program s področja ljudskega odpora in družbene samozastite.

Čaka nas še veliko nalog v izboljševanju družbenega standarda.

Osnovna sindikalna organizacija v tozdu Šumi je s svojim delom v lanskem letu postavila dovolj trdno osnovo za uspešno nadaljevanje v letu 1979.

Pripravimo zemljo, da bo dober pridelek

Označevanje živil

Brigita Majetič

Pri proizvodnji živil moramo upoštevati predvsem določila zakona o zdravstveni neoporečnosti živil in predmetov splošne rabe, in zakon o standardizaciji. Prvi obravnava živila z zdravstvenega stališča, drugi s stališča kakovosti. Razen tega ureja proizvodnjo in promet živil vrsta pravilnikov in drugih aktov.

Zakon o zdravstveni neoporečnosti določa, da morajo imeti živila na ovitku, posodi ali na etiketi označeno, kako se živilo imenuje in koliko vsebuje raznih drugih dodatkov. V praksi se to včasih izkaže tudi kot nesmiselno. Za rolade, ki jih delamo v tozdu Triglav, smo pisali, da vsebujejo 0,5 odstotka natrijevega propinata, 0,2 odstotka vanilijeve arome, 0,7 odstotka gliceridov, ali recimo da v bonbone dajemo 0,0001 odstotka rumenila. To so podatki, ki ne služijo nikomur in se

tudi ne dajo natančno dokazati. Napisana je količina dodatka, kakršno pač določa recept za surovinsko zmes, koliko ga pa ostane v enem izdelku, ne moremo določiti.

Vprašanje je tudi, če ni to že poslovna tajnost.

Da bi se izognili takšnim nesmislim, je komisija za tehnično in tehnološko sodelovanje poslovnega združenja konditorske industrije Jugoslavije uspela spremeniti ta določila zakona. Deklaracija zdaj vsebuje samo skupino, ne več naziva in količine aditiva.

Proizvodi, ki jih dajemo v promet v originalnem paketu, morajo imeti na ovitku, posodi ali etiketi deklaracijo v jezikih in pisavah narodov Jugoslavije, prav tako navodila, obrazložitve in informacije.

Da bi se izognili slabim prevodom tekstov v deklaracijah, je posebna delovna skupina, katere člana sva bila tudi z inž. Toljenom Grafenauerjem, izdelala tipske deklaracije v jezikih in pisavah jugoslovanskih narodov za 60 konditorskih izdelkov. Praktičen problem je tudi količina teksta. Za naše izdelke še kar gre, več težav imajo proizvajalci žvečilne gume in bonbonov.

Kar precej ovir moramo premagati, predno lahko predpisu ali zakonskemu določilu zadostimo.

Spominjali se vas bomo

Tovariš Giusto Marušič!

V našo vsakdanjost je udarila usodna in kruta novica o tvoji nenadni smrti.

Navzlic temu, da si pred nekaj leti odšel v zaslužni pokoj, nas je globoko presunila vest, saj si se med svoje tovariše vračal, da jim pomagaš, kadar je bilo to potrebno.

Rad si nas imel in mi tebe tudi!

K nam si prišel z naše sončne Primorske. Kot otrok in fant si preživel vse tiste težke dni sužnosti in preganjanj tujca, ki je bil takrat na naši zemlji.

Poiskal pa si prvo možnost, ki ti je bila dana in vstopil v vrste narodnoosvobodilne vojske. Preživel si tudi trpljenje koncentracijskega taborišča.

V naš kolektiv si vstopil že septembra 1947 ter si bil vseskozi do upokojitve zvest sodelavec, katerega odnos do dela in naše samoupravne ureditve je bil vsega spoštovanja vreden.

Dolžnosti si poznal vedno boljše kot svoje pravice, svojim mlajšim tovarišem sodelavcem pa si dajal vzgled, kako je treba delati in graditi. Tudi ti si bil eden od tistih članov kolektiva, ki je v razvoju naše DO Žito sodeloval vse od njenega začetka ter doživel vsa odrekovanja in napore, ki jih je bilo potrebno žrtvovati za naš boljši danes in jutri. Zato niso samo besede, če ti v imenu celotnega kolektiva Žito, še posebej temeljne organizacije združenega dela Mlini, ob slovesu izrečem našo poslednjo zahvalo za vse, kar si storil in žrtvoval v svojem življenju zato, da nam bo vsem boljše. Zahvala nas zavezuje, da vse naše nadaljnje delo opravimo v čast tvojemu spominu.

Vsi v kolektivu sočustvujemo s tvojimi, ki si jih zapustil.

Dragi Tone Vukan!

Globoko nas je pretresla žalostna novica, da te ni več med nami. Dolgo smo upali, da boš ozdravel, toda kruta bolezen te je premagala. S tabo smo izgubili resničnega prijatelja in dobrega sodelavca.

Življenje ti je prineslo mnogo lepega, osebnih in delovnih uspehov, ni pa ti bilo vedno naklonjeno. Rodil si se v predvojni delavski družini, ki je okusila vse tegobe tedanje kapitalistične ureditve. V času narodnoosvobodilnega boja si se vključil v partizanske vrste in se bojeval za našo lepšo prihodnost, za socialistično Jugoslavijo. Povojna leta so bila tudi dovolj težavna. Aktivno si sodeloval v akcijah za obnovo opustošene domovine. V organizacijah združenega dela, kjer si bil zaposlen, pa so te poznali kot vestnega in prizadevnega delavca, kot delavca, ki hoče in želi doseči nekaj več kot je običajno. V želji za napredkom si bil pobudnik za vključitev pekarnice Kočevje v živilski kombinat Žito. Čeprav nekoliko pozno, zaradi materialnih težav, se bo uresničila v bližnji prihodnosti tudi tvoja želja, to je izgradnja nove pekarnice v Kočevju.

Kot dolgoletni sodelavci se z žalostjo v srcu poslavljamo od tebe, enako tudi družbenopolitične organizacije, ki s teboj izgubljajo aktivnega člana. Družini pa izrekamo iskreno sožalje.

Naj ti bo lahka domača, slovenska zemlja!

Dragi tovariš France Mohar!

Spet je neusmiljena, neizprosna in kruta smrt s svojo koso posegla nepričakovano v vrste TOZD Mlini. Sredi intenzivnega dela nam je vzela našega tovariša Franceta Moharja, vestnega in pridnega so-

(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje s 6. strani)

delavca-šoferja, katerega odnos do dela in samoupravnosti nam je bil vedno za vzgled.

Z nami je bil od leta 1950 in tako skoraj 30 let eden tistih ustvarjalcev Žita, ki so pomagali in sodelovali pri gradnji prvih temeljev delovne organizacije. Poznal je in doživel vse napore in odrekanja, ki so bila potrebna za napredek. Nikoli ni niti za hip pomišljal žrtvovati tudi svoj prosti čas za izvršitev tistega dela, ki je bilo za vse nas koristno. Morda bi danes bil še med nami, če bi tudi sam nase bolj mislil. Bil je vsak dan med prvimi, ki so prišli dnevnim obveznostim nasproti. Tako nenadna je izguba, da komaj verjamemo in sprejemamo dejstvo, kakšnega človeka, sodelavca in prijatelja je usoda iztrgala iz naših vrst in kakšnega očeta in moža je tvoja družina izgubila.

Iskreno sočustvujemo s tvojimi, ki si jih tako nepričakovano zapustil.

Za našo knjižnico

Odločiti se bo treba za spomladanska opravila na vrtu in v sadovnjaku. Tudi za cvetlična okna bo treba poskrbeti.

Za vse, ki bi si radi izpopolnili znanje o cvetju doma in na vrtu, je Državna založba Slovenije izdala knjige: 200 nasvetov za varstvo rastlin v vrtu in sadovnjaku avtorja Jožeta Mačka, Vrtno drevje in grmovnice avtorja Aleksandra Šiftarja in Margot Schubertove knjigo V domačem vrtu.

Vse te priročnike za pomladanska opravila lahko kupite v vseh knjigarnah Državne založbe Slovenije.

Medicinsko založniško podjetje Medicinska knjiga pa vam priporoča zbirko treh knjig Znanost in pustolovščina. Knjige Nevarnosti okoli nas, Potovanje v neznani svet žuželk in Skrivnosti našega telesa so namenjene staršem in šoli pri širjenju zdravstvene kulture med otroki. Zbirka izpolnjuje veliko vrzel v poljudnoznanstveni literaturi z raznih področij medicine in zavarovanja človekovega zdravja. Zbirka velja 600 din in jo lahko kupite tudi na obroke.

Ne novi ne stari dinar

Zakon o pariteti dinarja je bil sprejet 24. 7. 1965 in je bil objavljen v Uradnem listu SFRJ št. 33/65.

14 let torej mineva, odkar je bil uveden novi dinar, a še vedno nekateri uporabljajo pojem starega dinarja in v njem tudi računajo. Učenci, ki so sedaj pri pouku, so bili takrat komaj rojeni, starega dinarja verjetno nikoli niso videli, pa so jih naučili, da označujejo naš denar povsem drugače, kakor je označen.

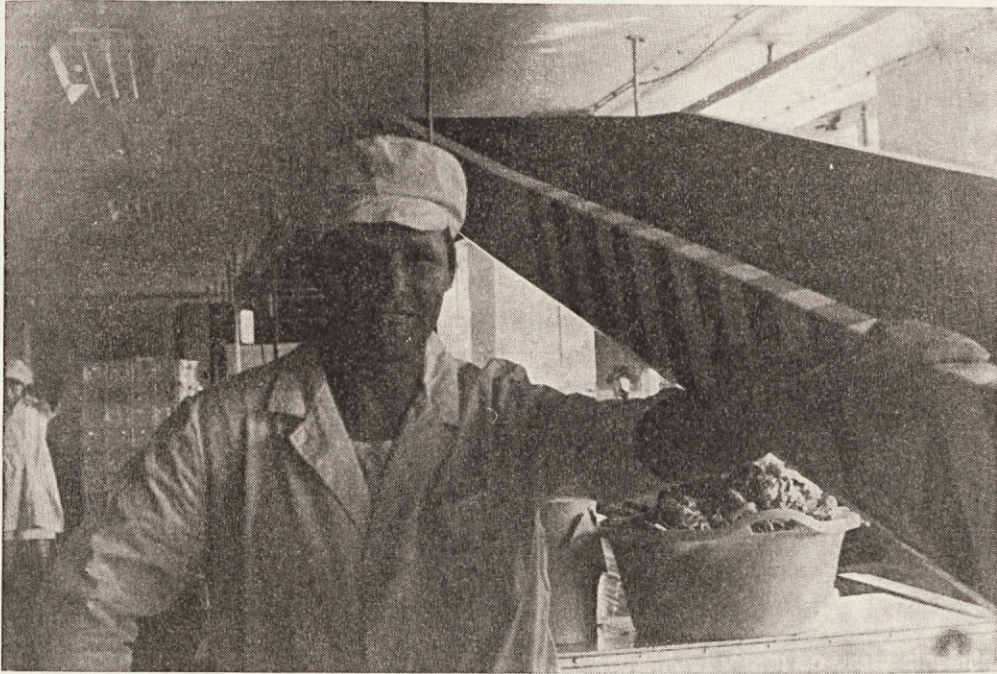
Odgovorne osebe bi morale zahtevati, da nihče, posebno pa prodajalci, ne govorijo več o starih dinarjih, temveč da jih označujejo tako, kakor je to na našem denarju zapisano. Tujci so mnogokrat zmedeni, ko jim pri prodaji omenjajo stare dinarje. Pri teoretičnem pouku dosledno uporabljajo pravilno označbo našega dinarja, pa bi bil že čas, da ga tako označujejo tudi v praksi.

Kjerkoli pač omenjamo naš denar, ne pozabimo, da imamo samo eno vrsto dinarja.

Pomagamo tudi mi

Koordinacijska konferenca ZSMS Žito je dala pobudo pri občinski organizaciji ZSMS, da bi tudi mladina s svojim delom pomagala odstranjevati posledice potresa v črnogorskem primorju.

V organizaciji republiške konference ZSMS so potem odšli štirje mladinci iz Žita z drugimi iz naše občine v Črno goro na prizadeto področje. O svojih vtisih in o svojem delu ter pomoči prizadetim na porušenem delu črnogorske obale bodo pisali v naslednji številki Glasnika.

V TOZD Triglav nimamo samo dobrih nogometašev, tudi v kegljanju nismo od muh

V boj za nogometni naslov

Ratko Podlogar

Že pet let je od tega, ko smo ustanovili nogometni klub v temeljni organizaciji Triglav. Naša želja je bila, da bi prispevali k množičnosti telesne kulture v radovljiški občini.

V trim ligi smo prvo leto igrali v drugi jakostni skupini in izven konkurence. Ta tekmovalna sezona nam je prinesla zmagoslavje in uvrstitev v prvo občinsko ligo. Med izkušenimi klubi v Radovljici smo se borili z vsemi močmi in na koncu sezone zasedli peto mesto. Lansko sezono smo se spustili v boj za naslov občinskega prvaka. Podvig se nam ni posrečil. Imeli smo težave pri sestavljanju ekipe. Nekaj ključnih igralcev nas je zapustilo, odšli so v druge klube in k vojakom. Zelo oslABLJENA ekipa smo bili in osvojili smo četrto mesto, s čemer smo bili spričo nastale situacije kar zadovoljni. Pred vrati je nova sezona in spet se bomo trudili uresničiti naše ambicije postati občinski prvaki. Precej smo se okrepili, prve prijateljske tekme so nam prinesle veliko optimizma v srce in v noge. Žreb za razporeditev tekem nam ni bil naklonjen, saj smo morali najprej v goste k lanskoletnemu prvaku. Z dobro igro smo zdaj prva ekipa, ki je doslej na igrišču Donata v Radovljici ostala neporažena. Neodločen rezultat 2 : 2 dovolj opravičuje napovedi, da smo glavni favoriti. Razen tega bi morali naša imena pri sestavi ekipe za živilske igre brez oklevanja upoštevati.

Prepričan sem, da nas bodo naši nogometaši sleherno nedeljo razveseljevali z dobro igro in dobrimi rezultati. Predvsem želim, da bi jim uspelo osvojiti prvenstvo naše občine. Držimo pesti.

Pripravimo se na živiljado

Jasna Novljan

Letošnje že VI. poletne živilske igre bodo kot vam je znano 9. junija v Portorožu. Organizator je Droga iz Portoroža. Razpisali so tekmovanje v naslednjih panogah za moške: balinanju, kegljanju, krosu, v malem nogometu, namiznem te-

Naj povem še to, da je samo prijavnina za vsakega tekmovalce letos že kar 450 dinarjev, iz česar organizator poravnata stroške tehnične organizacije, stroške za malico in večerjo, za pokale in diplome.

Zlato za Gorenjko

Žitova temeljna organizacija združenega dela Gorenjka v Lescah je na spomladanskem Zagrebškem velesejmu prejela visoki priznanji za kakovost svojih izdelkov. Zlato kolajno je dobila mlečna čokolada z lešniki, srebrno kolajno pa mlečna čokolada z rozinami. Čestitamo!

Nagrajenka Jožica Filipovič

Za prizadevno delo na področju samoupravnega in družbenopolitičnega dela je Jožica Filipovič prejela plaketo občine Moste-Polje. Je udeleženka NOB od 1944. V Živilskem kombinatu Žito v temeljni organizaciji združenega dela Šumi je zaposlena že 20 let kot delavka v proizvodnem procesu konditorskih izdelkov. Ves čas je aktivna družbenopolitična delavka in je bila dve mandatni dobi predsednica delavskega sveta tozda, zdaj je predsednica osnovne sindikalne organizacije, delegatka v delavskem svetu delovne organizacije, članica mestne konference ZK, članica upravnega odbora zveze borcev v Žitu ter članica raznih komisij v delovni organizaciji in v občini.

Izbiramo strelce

Vse, ki se zanimajo za streljanje z zračno puško in menijo, da bi lahko tekmovali na VI. poletnih športnih živilskih igrah, pozivamo, da pridejo 26. maja 1979 ob 10. uri na strelišče na Pokopališki cesti (Titov dom). Tam bo izbirno strelsko tekmovanje. Najboljši bodo na poletni živiljadi 9. junija v Portorožu zastopali Živilski kombinat Žito. Vabljeni so strelci in strelke.

V akciji za čisto in urejeno okolje pometimo vsak pred svojih pragom!

NAZIV ZA STAREJŠE- GA MOŠKEGA	VELIKI RUSKI SAHIST (ALEKSANDER)	RIHARD JAKOPIČ	SRBSKA JED. NA PALIČICI	REKA NA PELO- PONEZU	STENA	DEL VOZA	NANUT ANTON	9. MAJ	ČLAN PARTIJE	NEMŠ. INŽ. IZUMITELJ BENCINS. MOTORJA	IME KITAJ. POLITIKA PIAA	ZVEŽNI KOSARKAR KAPETAN (PETAR)	OBLOGA ZA ATLETSKE STEZE
VOJAŠKA POSADKA GARNIZIJA								KLOBU- ČEVINA					
TOVARNA OLJA								ATENSKI POLOTOK SALA, SMEŠNICA					
ŠNOJ JOŽE		TOALETNI IZPLAKO- VALNIK OST					UREJEVA- LEC VRTA NASLOV BREZ FUNKCIJE						
TRŽIŠKA TOVARNA PRVOTNA RASTLINA				DELO S PLUGOM	BRANE IVANC	NAS VODITELJ ROŠTILJ					NIKOLA TESLA PERZIJKA		
										IT. IGRALKA MIRANDA POTRDILO, ATESTAT			
								VRTINEC, JAR SPREDNJA STRAN					
	VRSTA DETERGENTA OTOKI PRI ZAH. ŠKOTSKI				VRSTA IGRE NA SREČO							VLADAR V STARI RUSIJI	OČE
		IT. PREDLOG, ZLASTI V GLASBI STREHA			PRIVESEK SLEPIČ	KUPLJEN PATEJNT KRAJ PRI REKI							
			SL. SLIKAR (BOŽIDAR) SELISKAR TONE						ELEKTRIČ- NA MORSKA RIBA				
		POSEBNA SOBICA SOCIALNI POLOŽAJ							SOTOČNICA PIVE				
				EVA SRŠEN PARTIZ. IME SVETOZARJA MARKOVIČA									
	VIDA TAUFER KAPNITEV		TRINITRO- TOLUOL TURSKI SALJIVEC										
		POZITIVNA ELEKTRODA											
		IME PREDUJEM, NAPLAČILO											
		RIBIŠKA MREŽA EMIL LUDVIGER				OTOČJE V ARHIPELAGU TUAMOTO							
TREŠKA NAS REŽISER (BOŠTJAN)				SADEŽ CEPLJENJE				IME PEVKE TURNER	1. MAJ	MOKRINA VLAGA	IVAN MINATTI	ŠARA, KRAMA	LETOVIŠČE PRI KOPRU
					FR. IGRALKA (MARIE-JOSE) PREBIVAL- CI KRKA				EXPLOZIV- NO TELO				
			KRAJ NA KOPRSKEM ST. CERKVE- NO PETJE						ARABSKI SULTANAT RIBJE JAJČECE				
											VELIKA KLADUŠA MOŠ. IME		
ST. SLOV. PESNIK (FRANCE) TOVARNA AVTOV V SARAJEVU	IME IGRALCA RANERJA					MOR. RIBA, SKUSA MESTO V JUŽ. SRBIJI							
			ETIOPSKO JEZERO					BOŽJE - POTNIK MARJAN KRALJ					
			UGANKAR- STVO										
			NAJVIŠJA STOPNJA PRI NARA- ŠANJU						IME DVEH PRELAZOV NA VELEBITU				

Za dobro voljo

Samoupravljanje

- Praviš, da bi rad večjo plačo?
- Seveda, tovariš šef.
- Saj si jo tudi jaz želim, samo ti pre-malo narediš za oba!

Med ribiči

- Prejšnji teden sem ribaril v Krki. Joj, koliko rib je v njej. Lahko zajameš kar z vedrom.
- To ni nič! Jaz sem prejšnji teden ob Savinji. Tam moraš ribe odriniti, če hočeš zajeti malo vode.

Domače

V temeljni organizaciji Gorenjka sem pro-sila, če lahko fotografiram proizvodni prostor: »Moram hitro posneti, predno vse podrejo, da bo za arhiv!« Slišala sem odgovor: »To je pa črni humor!«

Obiskovalec v našem kombinatu je vprašal:
»Koliko ljudi pravzaprav dela v Žitu?«
Sledil je odgovor:
»Polovica.«

»Žal mi je, če delo mojega tovariša do-živi neuspeh.«
»Pa če ima uspeh?«
»Potem mi je dvakrat žal.«

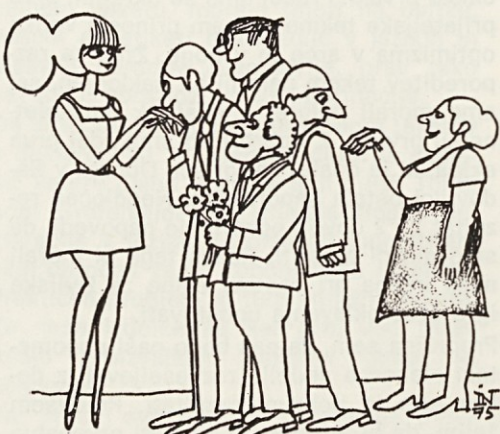
»Koliko je star človek, ki se je rodil leta 1925?«
»To je popolnoma odvisno od tega, ali gre za moškega ali za žensko.«

Anekdoti

Neka ženska je rotla ameriškega pisate-lja in zdravnika dr. O. Holmesa, naj ji vendar posodi 10 dolarjev:

»Če jih ne dobim, propadem.«

»Gospa,« ji je odgovoril doktor, »če žen-ska lahko propade zaradi 10 dolarjev, po-tem ni vredna rešitve.«

— Nihesar nimam proti ročici, ki natipka vse, kar načve-kate - kaj pa ročica, ki pometa vse, kar nasmetlje?

Vse kar vem o hitrosti svetlobe je, da pride jutraj prezgodaj.

Svoboda, da počenjate neumnosti, je zdrav privilegij, ki si ga morate sami iz-bojevati.

Starejši ko postajam, manj verjamem, da modrost pride z leti.

Izmed dveh različnih mnenj vselej zmaga tisto, ki je hrupnejše.

Prirast modrosti lahko natančno merimo po upadanju žolčnosti.

Naše mesto se je spremenilo v veliko čakalnico. Vsi čakamo lepše dneve.

Prijateljstvo med dvema ženskama se prične in konča z zaroto proti tretji.

Spet nov dan. Vsi imajo novo možnost, da storijo kaj zase ali zoper druge.

Tisti, ki mnogo znajo, malo govorijo. In narobe — največ govorijo tisti, ki ničesar ne znajo.